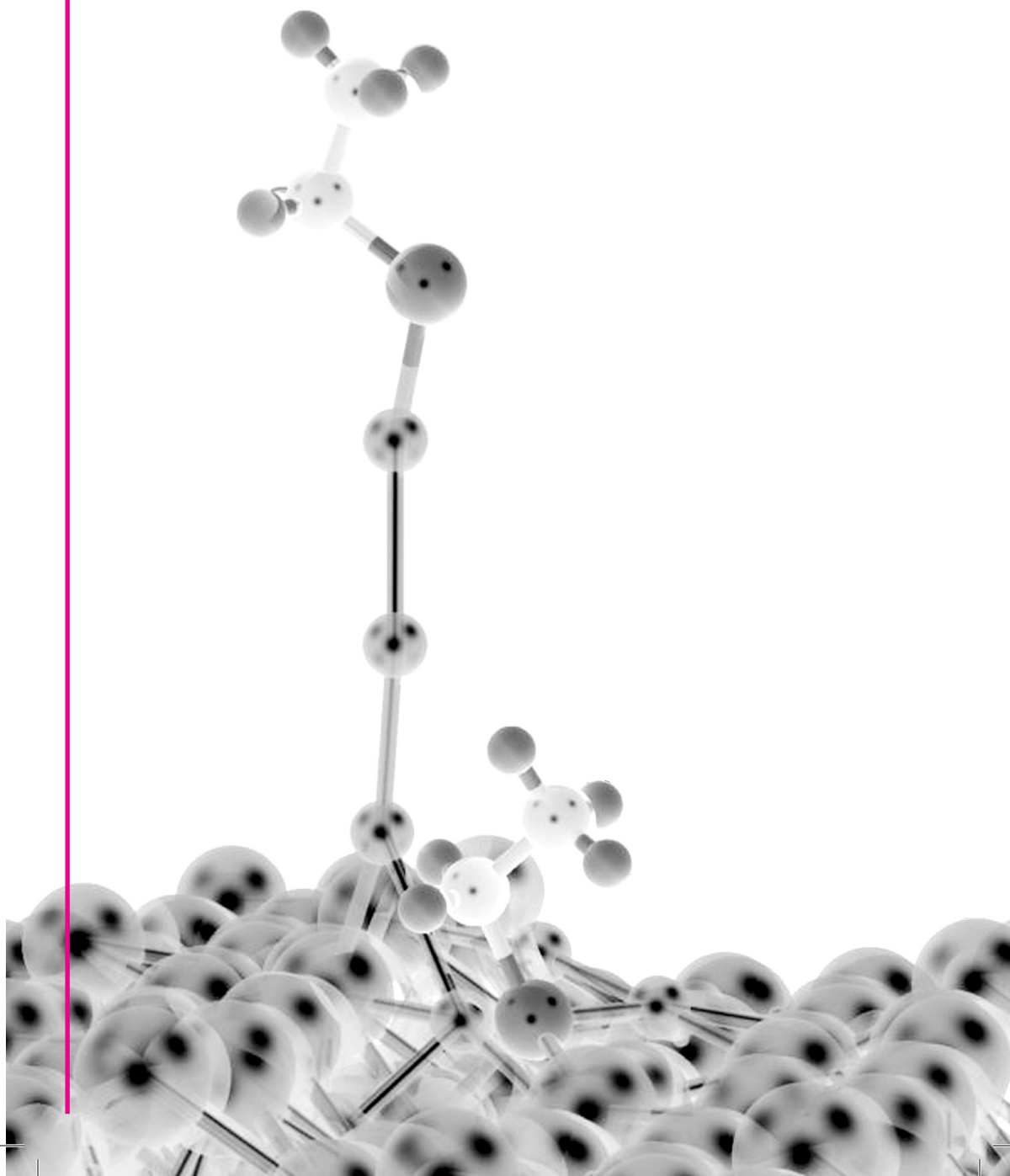

MuHKA @ NanoNu
NIEUWE DIMENSIES
09.11 → 10.11.07

MuHKA © Namon
NIEUWE DIMENSIES
09.11 ← 10.11.07

VOORWOORD

NIEUWE DIMENSIES

Op uitnodiging van het viWTA [Vlaams Instituut voor Wetenschappelijk en Technologisch Aspectenonderzoek] selecteerde het MuHKA [Museum van Hedendaagse Kunst Antwerpen] voor *NIEUWE DIMENSIES*, het tentoonstellingsluik binnen *NanoNu*, een reeks kunstenaars van diverse generaties, die allen een fascinatie hebben voor wetenschappelijke beeldtaal, of die wetenschappelijke processen in hun praktijk betrekken. De meesten van hen focussen niet rechtstreeks op de nano-technologie, maar exploreren in hun werk wel fenomenen die dankzij de nano-wetenschap niet langer pure fantasie of hypothese hoeven te blijven. Wat ze met elkaar gemeen hebben, is een grensverleggende attitude. In hun werk komen toepasselijke thema's aan bod zoals instabiele identiteit, actieve dimensies, sensorische perceptie, de elektronische ruimte en conceptuele, dan wel categorische verwarring. Stuk voor stuk zijn het kunstenaars die systematisch onze vertrouwde noties van realisme, beeldtaal, wetenschap en kunst ondergraven, om nieuwe kruisbestuivingen uit te proberen.

Zo koppelt Angelo Vermeulen ecologie aan gamecultuur, een experiment dat in reële tijd te volgen is vanuit zijn tijdelijke werkplek in Ohio, USA. Peter De Cupere lanceert zijn eerste geurloze parfum, die de nadruk helemaal op de fysieke respons legt. Louis De Cordier en Dirk Vander Eecken vertrekken vanuit de microscopische beeldanalyses, waarvan ze de patronen transponeren naar andere materialen. Honoré d'O creëert een dynamische omgeving door middel van een groteske golfbeweging, 'een zonsondergang in paniek'. Anne-Mie Van Kerckhoven en Nick Ervinck genereren hun unieke beeldtaal vanuit puur mentale constructies en concepten. JODI transformeert bestaand audiovisueel bronmateriaal tot een hybride, ongrijpbare realiteit. En het duo Auriea Harvey & Michaël Samyn voert ons van de vervreemding weer terug naar de intimiteit, door technologie aan introspectie te koppelen. De schrijver/filosofe Patricia De Maertelaere tenslotte schreef een tekst over onze obsessie voor verandering, onze behoefte aan nieuwe dimensies.

Patricia De Martelaere EEN FILOSOFISCH SPROOKJE OVER ONZE TIJD

Patricia De Martelaere is als hoogleraar verbonden aan het Hoger Instituut voor Wijsbeerte aan de K.U. Leuven waar ze ondermeer een vak over het taoïsme doceert. Voor *NanoNu* levert ze een tekstbijdrage over controle en veranderlijkheid. "We kunnen ons voorstellen dat binnen afzienbare tijd een uiterst gesofisticeerde computer body-watch ons op ieder moment inlicht over de processen die zich in ons eigen lichaam afspelen [...] Dan zullen we zelf onze eigen Tamagochi geworden zijn."

flow.doorsofperception.com/content/martelaere_trans.html

EEN FILOSOFISCH SPROOKJE OVER ONZE TIJD

In november 2002 organiseerde "Doors of Perception" een conferentie over het thema "Flow" in de context van design en computertechnologie. Centraal thema van de conferentie was het eventuele verdwijnen van de computer als concrete machine [the vanishing computer], niet ten voordele van een computerloze wereld, maar in tegendeel van een alomtegenwoordige, onzichtbare "computer" [pervasive computing], die als het aziend oog van God alle vloeiende en permanent veranderende patronen in de menselijke samenleving, van economie tot geneeskunde, simultaan in beeld zou kunnen brengen. Het energieverbruik van flatgebouwen en hele steden, de kleinste fluctuaties in de beurs, het hartritme en cholesterolgehalte van een lichaam, het zou allemaal in een continu zichtbare en controleerbare "flow" representeerbaar worden. Dank zij de alles penetrerende perceptie van de computer zouden we de kleinste veranderingen in alle sectoren van ons bestaan kunnen waarnemen nog voor ze zich manifesteren voor het dagelijkse oog van de gewone sterveling.

Patricia De Martelaere schreef naar aanleiding van deze conferentie de onderstaande tekst "Een filosofisch sprookje over onze tijd", die ze nu vertaalde ter gelegenheid van NanoNu.

Louis De Cordier

YOTA

Louis de Cordier maakt sculpturen en installaties die vertrekken vanuit een ruim, kosmisch wereldbeeld. Refererend aan architectuur en techniek tracht hij er ruimtes van te maken van gedachten en gevoelens. Voor *NanoNu* brengt De Cordier een nieuw sculptuur *Yota*. Het werk is geïnspireerd op de Egyptische obelisk en de koolstof nanobuis, wereldwijd gekend als de buckytube en genoemd naar de Amerikaanse architect en filosoof R. Buckminster Fuller, die de geodetische koepel ontwikkelde. De structuur wordt geplaatst onder de koepel van het Vlaams parlement, die volgens dezelfde architecturale principes werd ontworpen.

www.louisdecordier.com

Laten we, als we het, in de geest van de tijd, over 'flow' willen hebben, eerst even teruggaan naar het begin van de westerse filosofie.

"Alles vloeit", stelde Heraclitus. Hij werd afgebeeld als de 'wenende filosoof', misschien wel omdat hij naar verluidt geen twee keer in dezelfde rivier kon afdalen. Maar anderzijds, wie had dat dan wel gekund? Bij nader inzien was het echter nog erger met hem gesteld: Heraclitus bleek zelfs niet in staat om een enkele maal in dezelfde rivier af te dalen, en wel omdat de rivier tijdens die ondememing zelf onvermijdelijk zou veranderen, en hij zelf overigens eveneens. De rivier is de rivier niet, en wij zijn niet wie we zijn. Het universum is permanente verandering. De dingen zijn vergankelijk en ongrijpbaar. We willen ze grijpen maar ze glijpen ons door de vingers als korrels zand of stromend water, en zo zijn het ook wijzelf en onze handen zelf die proberen de dingen vast te grijpen. De levende werkelijkheid blijkt geheel aan onze controle te ontsnappen. Genoeg om in tranen uit te barsten.

Parmenides daarentegen, verdedigde het tegenovergestelde standpunt: verandering is slechts een oppervlakkig en bedrieglijk fenomeen, de ware werkelijkheid bestaat uit onveranderlijke zijnstoestanden die perfect kunnen begrepen worden door de denkende geest. De pijl die werd afgeschoten en die zo'n sierlijke boog maakt door de lucht, beweegt eigenlijk helemaal niet. Op elk ondeelbaar moment is die op één en slechts één enkele plaats. Beweging is een illusie, het resultaat van gezichtsbedrog. Parmenides had blijkbaar een digitale, mathematische kijk op de wereld, ongeveer zoals wij vandaag de dag naar video's kijken; we kunnen elk beeld bevriezen waar en wanneer wij dat wensen.

Peter De Cupere **NANOLOVE**

Peter De Cupere gebruikt verschillende media in zijn werk, dat draait rond geuren, waar de kunstenaar een intuïtief en wetenschappelijk onderzoek naar voert. De bezoekers van *NanoNu* worden bij het binnengaan van de tentoonstelling besprenkeld met [geurloze] feromonen. Eén ingang is voorbehouden voor mannelijke bezoekers, de andere voor vrouwelijke; ze krijgen respectievelijk androsteron en copuline mee in hun 'parfum.' Binnenin kunnen ze zich via de website *NanoLove.be* aansluiten bij de *NanoLove Community*. Verder toont Peter De Cupere in de filmzaal ook zijn werk *Sniff Receptor*, een geurfilm die de olfactorische beleving van de toeschouwer prikkelt.

www.peterdecupere.com/
www.nanolove.be

De tegenstelling tussen Heraclitus en Parmenides is er een tussen de wereld van de levende, organische ervaring en die van het abstracte, berekenende denken. Wat hierbij op het spel staat is de notie van controle, en het gevoel van controle-verlies zodra veranderingen zouden kunnen optreden in perfect statische beelden. Mensen hebben blijkbaar altijd een grondige afkeer gehad van verandering - in plaats daarvan verkozen ze veiligheid, kennis, controle en voorspelbaarheid. Dit komt doordat mensen niet graag doodgaan. De dood is de ultieme verandering die alle controle overstijgt.

Plato's oplossing hiervoor is beroemd geworden: hij creëerde een hogere wereld van absoluut Zijn dat oorspronkelijker was dan de contingente wereld waarin we leven en die gekend kon worden door de contemplatieve kracht van bijzonder begaafde individuele mensen. Niet alleen de filosofie bleef eeuwenlang trouw aan deze platoonse focus op het "zijn", de moderne wetenschap werd van bij haar prille begin geïnspireerd door dezelfde obsessie, en de christelijke religie deed op haar manier van meet af aan hetzelfde. Filosofie, wetenschap en religie: drie zeer uiteenlopende domeinen die, elk op zich, uit zijn op hetzelfde: iets eeuwig en onveranderlijks, of dat nu de vorm aanneemt van een idee, een natuurwet of een goddelijk wezen.

Honoré δ'O PARLEMENTQUANTUM FLUX~XULFMUTNAUQ TNEMELRAP-

Het werk van Honoré δ'O valt op door de poëtische manier waarop hij alledaagse voorwerpen transformeert tot wondere kunstobjecten. *PARLEMENTQUANTUMFLUX~XULFMUTNAUQTNEMELRAP* is de belichaming van een kwantumflux doorheen de postlokettenzaal van het parlamentsgebouw. "Alles - alles wat dan ook - is tegelijk deeltje en veld. Als pars pro toto van onszelf nemen we een subatomair deeltje. We zijn voor de gelegenheid stralingsenergie die een onderdeel of aspect van een golfpatroon vormen, die op elk moment op alle plaatsen met een bepaalde kanswaarde te vinden is, in alle toestanden die een golf of deeltje kan aannemen."

Dirk Vander Eecken **ZONDER SCHAAL-**

Dirk Vander Eecken is graficus en schilder. Een recente interesse van de kunstenaar ligt in de visuele parallellen die bestaan tussen zijn beelden, en patronen en texturen in de microscopische beelden uit de nanotechnologie. Dirk Vander Eecken slaagt er in om plastische imaginaire werelden op te bouwen die zich aan elke schaal onttrekken en daardoor essentieel hun plaats en belang vinden in de kunst.

www.dirkvandereecken.ua.ac.be

Dat ging zo door tot aan het begin van de twintigste eeuw. Toen veranderde ons wereldbeeld vrij radicaal, en dit onder invloed van talrijke, gelijktijdig optredende factoren, zoals het darwinisme, het toenemende atheïsme en de nieuwe ontwikkelingen in de wetenschap. Dat wil zeggen, een onderdeel van ons wereldbeeld veranderde radicaal, het andere deel bleef onveranderd. We gaven het idee van het "zijn" op, maar het verlangen naar controle bleef meer dan ooit aanwezig.

De hedendaagse samenleving probeert te leven met het feit dat het "zijn", in al zijn aspecten - religieus, wetenschappelijk, moreel - onherroepelijk verloren is gegaan. We zijn nu veeleer geobsedeerd door veranderingen en door de uitdaging om patronen van veranderingen af te beelden. Een afbeelding van een verandering is de beste manier om een statisch beeld te benaderen zonder er volledig mee samen te vallen. Maar verandering als zodanig kan niet worden afgebeeld, misschien zelfs niet worden gedacht. Veranderingen kunnen enkel doorleefd worden en aan den lijve worden ervaren. Een gevolg hiervan is dat een simultane weergave van wereldwijd actieve 'flows' niet meer dan gezichtsbedrog kan zijn, een simulatie en nooit een werkelijke waarneming. Ze brengt ons geen haar dichterbij wat het ook moge wezen waar we dichterbij zouden willen zijn, ze toont ons veeleer hoe ver we verwijderd en vervreemd zijn van een directe ervaring van de wereld en zelfs van onszelf. Ze biedt ons enkel een artificiële directheid.

Nick Ervinck

SIUTOBS + STUDIES

2004-2006

In zijn nog jonge oeuvre gebruikt Ervinck een waaier aan uitdrukkingsmiddelen: digitale prints, video, tekeningen en vooral sculpturale vormen uit beschilderd gips, polyester en hout die op een secure wijze gepresenteerd worden in een gegeven ruimte. Digitale beelden besmetten voortdurend zijn driedimensionale, organisch ogende vormen en omgekeerd. De ruimtelijke installatie en de video die hier worden getoond illustreren de permanente wisselwerking tussen virtuele constructies en handgemaakte sculpturen zoals die steeds aanwezig is in het werk van Nick Ervinck.

www.nickervinck.com

In naam van een maximale controle zijn we kennelijk bereid om onze hele wereld artificieel te maken en om de prioriteiten uit het werkelijke leven om te draaien: gesimuleerde en meetbare gegevens worden ons voorgeschoteld als 'directe kennis', terwijl het intieme en subjectieve contact met de wereld afgedaan wordt als illusoir, onbetrouwbaar en waardeloos.

'Hoe gaat het met mij?', is tegenwoordig onze eerste vraag aan de specialist achter zijn bureau. Hij zal vervolgens vooreerst alle grafische weergaves van ons lichaam bestuderen die hij ter beschikking heeft en ons dan vertellen wat onze conditie is, veel beter dan wij dat zelf zouden kunnen. In de goede oude tijd vroegen mensen elkaar 'hoe gaat het met jou?' - maar nu zijn we er trots op te hebben achterhaald dat niemand de juiste diploma's heeft om die vraag zelf te kunnen beantwoorden.

Meer nog: wat is 'reële' tijd eigenlijk, en wat betekent precies het 'hier' en het 'nu'? Het vergt weinig reflexie om te beseffen dat dit uiteindelijk op helemaal niets neerkomt. Het 'gegeven' ogenblik kan zelf onderverdeeld worden in tienden en honderdsten en duizendsten van steeds korter wordende 'ogenblikken' die uiteindelijk verdwijnen in een limietfunctie naar het pure niets. Zelfs de wetenschap moest tot de conclusie komen dat de tijd niet echt bestaat. Er is geen tegenwoordige tijd die tegenwoordig is.

Maar het leven dient geleefd te worden. Het 'ogenblik' dat we in gedachten proberen te veroveren en dat we onmogelijk kunnen grijpen, is perfect toegankelijk voor ons levende organisme. Tijd is wat we zijn, ook al kunnen we hem met ons denken niet vatten.

In plaats van dit mysterieuze 'ogenblik' simpelweg genietend te ondergaan, verspillen we ons leven door constant beelden te bekijken van wereld-processen of processen van ons eigen lichaam en door onze wanhopige pogingen om in te grijpen. We willen de tijd te snel af zijn, als iemand die zijn schaduw achterna zit. Met het alomtegenwoordig worden van de computer [pervasive computing of the disappearing computer] zullen het wijzelf zijn die zullen verdwijnen.

Auriea Harvey & Michaël Samyn **THE KISS, INCORPORATOR**

Auriea Harvey & Michaël Samyn werken exclusief samen sinds 1999. Eerst als Entropy8Zuper! en daarna als Tale of Tales. Harvey & Samyn verwijderen de conventies van regels, wedijver en actie en introduceren nieuwe vormen van interactie en verhalen vertellen. *The Kiss* is een interactief 3D werk waarin je met de camera kan navigeren in een 3D scan van de kussende lichamen van de kunstenaars, wat de sensatie creëert van door een dikke vloeistof te drijven. Er is een symbolisch gedeeld hart te zien en driedimensionaal geluid. Een bijzonder zinnelijke ervaring.

kiss.entropy8zuper.org/tale-of-tales.com

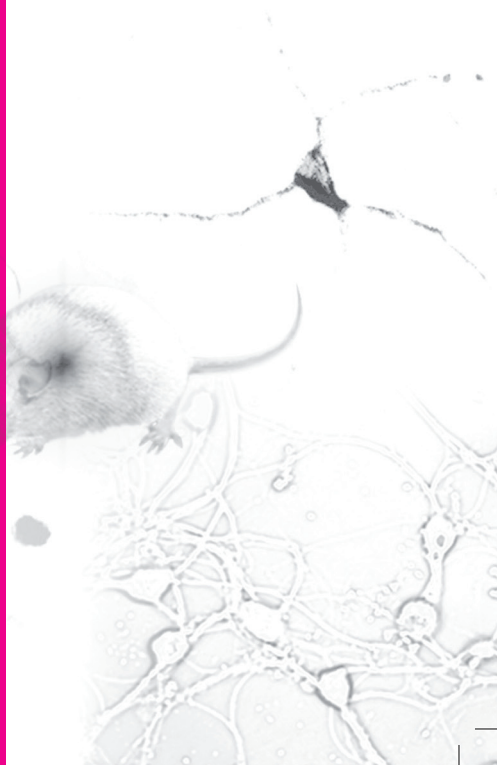

Het soort van 'flow' waar we naar streven zal allesbehalve een 'natuurlijke' flow zijn. Wat we willen is een soort waterkraan die permanent openstaat, met vlot en eindeloos stromend water en de loodgieter in de buurt zodra iets dreigt fout te gaan: een nieuw beeld van de eeuwigheid en de goddelijke perfectie [inclusief het alziende, alomtegenwoordige oog]. In zijn natuurlijke omgeving stroomt water evenwel helemaal anders: zijn loop is bezaaid met obstructies en versnellingen, het vloeit over in een andere stroom of eindigt in een meer - en uiteindelijk eindigen alle rivieren in de zee, waar het stromen stopt of overgaat in andere processen, zoals golven en verdamping.

Wat ons zo aantrekt in de natuur, is het idee van een 'ecosysteem' waarin alles voor een bepaalde tijd probleemloos en schijnbaar 'vanzelf' verloopt. Wat we liever vergeten is dat 'natuur' ook staat voor strijd en catastrofe, en dat voor al wat leeft 'stromen' ook onvermijdelijk betekent: ophouden met stromen, en dus sterven.

JODI MATRIX.FX

Door een Playstation Eyetoy te kraken en los te laten op populaire programma's, klassieke films en cartoons creëert het duo JODI een absurde beeldenstroom van muterende mediabeelden, die als het ware door een spelvirus werden besmet. De 'eye toy' illustreert de wereld door de ogen van een computer. Realiteit en betekenis worden ingewisseld voor symbolen, tekens en simulaties op basis van kleuren, geluiden, beelden, beweging.

Anne-mie Van Kerckhoven **FROZEN EQUIPOISE**

Anne-Mie Van Kerckhoven is geïnteresseerd in de relatie tussen kunst, wetenschap, politiek en sociale thema's. Op een respectievelijk abstracte, verbale en figuratieve manier peilt ze naar onvermoede conceptuele vermogens van de mens. De hier getoonde configuratie van drie collages/schilderijen is ontstaan naar aanleiding van werkverblijven in Berlijn en Shanghai, 2007. In deze werken tast ze de grenzen af van het gebruik van cijfers en lettertekens in haar werk.

De dood kan niet afgebeeld worden. Of zullen we ook van de dood een artificiele ervaring gaan maken? Mensen beginnen hun eigen dood nu al te filmen of te ensceneren. En hoe vaak horen we game-boy kids niet uitroepen: 'Ik ben dood' of, iets minder dramatisch: 'Ik heb maar twee levens meer.' Beeld je in dat binnen afzienbare tijd een uiterst gesofisticeerde computer body-watch, een computer-horloge dat ons op ieder moment inlicht over de processen die zich in ons eigen lichaam afspelen, op een bepaald moment zou rapporteren: "U zou beter trager beginnen ademen, u heeft nog slechts tien inademen te gaan" Ik zou me voelen als mijn eigen Tamagochi.

Angelo Vermeulen- **BIOMODD [ATH1]**

Na het behalen van zijn doctoraat in de biologie volgde Angelo Vermeulen een opleiding fotografie die hem op het spoor van de beeldende kunst bracht. In zijn werk combineert hij vaak het domein van de biologie en wetenschap met dat van de beeldende kunst. In deze tentoonstelling kan het publiek in real-time volgen hoe de kunstenaar tijdens zijn residentie aan het Aesthetic Technologies Lab in Ohio werkt aan een sociaal en interactief kunstproject dat ecologie en hedendaagse gamecultuur met elkaar verbindt. Levende cellen en organismen worden binnengebracht in een computerlichaam en leven er in een creatieve symbiose met elektronica.

www.angelovermeulen.net

Enkele bijkomende gedachten over 'controle' :

Er is niets mis met verlangen naar controle. Dat verlangen is wellicht wezenlijk verbonden met de menselijke natuur. Meer zelfs: het verlangen naar controle is eigen aan al wat leeft: alle levende wezens doen niet anders dan met alle mogelijke middelen hun omgeving proberen te controleren. Alleen heeft de mens, vergeleken met andere levende wezens, zijn middelen tot controle op een spectaculaire wijze kunnen doen toenemen.

Maar controle kan zowel intern als extern gezocht worden. Het Oosten [als we even deze karikaturale veralgemenende term mogen gebruiken] is helemaal niet vrij van de drang tot controle, in tegendeel zelfs, het is uit op supreme controle, net zoals het Westen. Maar de richting waarin het Oosten controle zoekt is [of was] prioritair de innerlijke. De oosterse wijze ging ervan uit dat uiterlijke omstandigheden geheel buiten onze controle vallen en ons alleen maar ongelukkig kunnen maken door hun onvoorzienbare veranderingen. Daarom streefde hij ernaar om zich zo onafhankelijk mogelijk te maken van de uiterlijke wereld, door de controle over zijn eigen innerlijke energie te optimaliseren. Hoe teleurstellend de wereld ook moge zijn, zelf slaagt hij erin onverstoortbaar 'gelukkig' te zijn en te blijven. De westerse wereld heeft triomfantelijk bewezen dat we wel degelijk kunnen ingrijpen in uiterlijke omstandigheden, wat een niet te onderschatten prestatie is. Onze welvaart, onze voeding, verwarming, kledij, hygiëne, technische innovatie... zijn geen louter bijkomstige toevalligheden in onze maatschappij, maar tonen aan dat het materiële een belangrijke bron van welzijn en geluk is voor de mens.

Zoals er niets mis is met verlangen naar controle, zo is er ook niets mis met streven naar externe controle als zodanig. Het externe is nu eenmaal niet minder belangrijk dan het interne, en valt niet te verwaarlozen. Gevaarlijk wordt het pas wanneer obsessieel gestreefd wordt naar een controle die exclusief extern is, met verwaarlozing van iedere innerlijke cultivatie. Het ultieme risico is dat we in het andere uiterste stranden dan de oosterse wijze: we beschikken over alle denkbare uiterlijke accommodatie en blijken desondanks, tot onze grote verwondering, niet meer 'gelukkig' te kunnen zijn. En we zullen nooit kunnen achterhalen waarom niet, we zullen nooit vinden wat ons ontbreekt, omdat wat ontbreekt enkel in de orde van het externe gezocht wordt, en daarin natuurlijk helemaal niets ontbreekt.

Patricia de Martelaere

> Patricia Demartelaere is als hoogleraar verbonden aan het Hoger Instituut voor Wijsbeerte aan de K.U. Leuven waar ze ondermeer een vak over het "Taoïsme" doceert

COLOFON

NIEUWE DIMENSIES

De tentoonstelling *NIEUWE DIMENSIES* is het resultaat van een samenwerking tussen het MuHKA en het viWTA.

MuHKA

Museum van Hedendaagse Kunst Antwerpen
Leuvenstraat 32 2000 Antwerpen
> T +32 [0]3 260 99 99
> info@muhka.be
> www.muhka.be

viWTA

Vlaams Instituut voor Wetenschappelijk en Technologisch Aspectenonderzoek
Vlaams Parlement 1011 Brussel
> T +32 [0]2 552 40 50
> viwta@vlaamsparlement.be
> www.viwta.be

Met dank aan Louis De Cordier, Peter De Cupere, Patricia De Martelaere, Honoré d'O, Nick Ervinck, Aurica Harvey & Michaël Samyn, JODI, Dirk Vander Eecken, Anne-Mie Van Kerckhoven, Angelo Vermeulen
Samenstelling tentoonstelling Edwin Carels [MuHKA]
Productie tentoonstelling Ruth Renders
Tekst & vormgeving MuHKA
V.U. Bart De Baere p/a Leuvenstraat 32 2000 Antwerpen

NIEUWE DIMENSIES is mogelijk gemaakt door de steun van Märklin

märklin

Het MuHKA is een initiatief van de Vlaamse Gemeenschap en wordt gesteund door Provinciebestuur Antwerpen, Stad Antwerpen, Nationale Loterij en Klara

